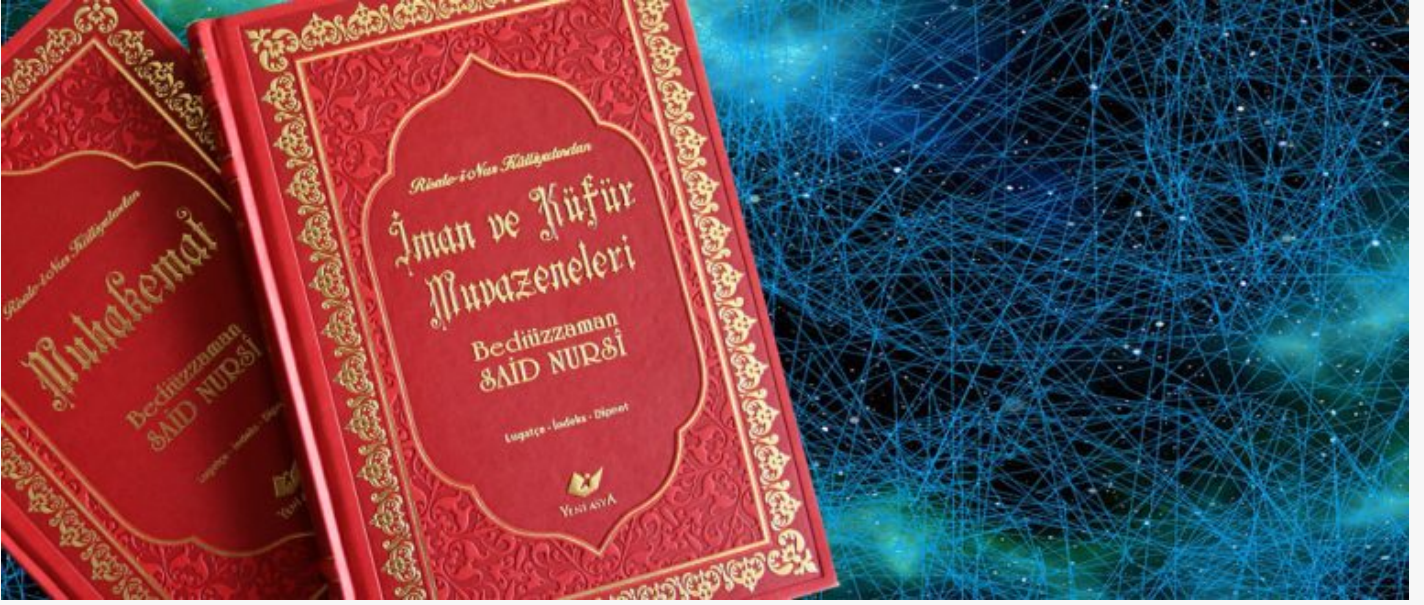

Maddî, manevî kanunlar ve kuvvetler

İmam-ı mübin Allah'ın kanunlarının yazıldığı ve ilmi programların toplandığı defteridir.

Bu defterde yaratılacak her şeyin hatta bir çiçeğin renk, şekil ve bütün özelliklerine kadar her şeyi yazılıdır, bunun akislerine kanunlar denir. Kitab-ı mübinde ise bu imam-ı mübindeki yazıların manevî kalıpları vardır. Allah ilmindeki bir şeyi yaratmayı irade ettiğinde, Kudreti ile o şeye "ol" der, o şey kitab-ı mübinde kalıptan zamansız aynı anda şekil alarak çıkar. İşte bu kitab-ı mübinin akislerine kuvvetler denir, kuvvet kudretin bir unvanıdır. İmam-ı mübin ve kitab-ı mübinde ve her şeyde Allah'ın zatı hükümler olmakla beraber, İmam-ı mübinde daha ziyade Zâtı ismi faal, kitab-ı mübinde ise Rahman ismi faaldir. Levhi mahfuz ise imam-ı mübin ve kitab-ı mübinden oluşur. Levhi Mahv isbat ise Levhi Mahfuzun yansıması yani gölgesidir, buradaki bilgilerde şartlara göre değişme olabilir, bu şartlar Levhi Mahfuzda yazılıdır, küçük veliler Levhi Mahv isbattaki bilgilere kısmen muttali olur, büyük veliler Levhi Mahfuzdaki bilgilerin bir kısmına (izni İlâhî ile), Allah'ın ilmine ise hiç kimse muttali olamaz. İmam-ı Mübin, âlemi gayba, Kitab-ı Mübin hazır zamana bakar. Kitab-ı Mübin de rahmaniyet tecellisi vardır, yaratılan her şey ya doğrudan ya da dolaylı olarak rahmettir. Allah abes bir şey yaratmaz.

Kanun, Allah'ın ilim ve iradesi ile bir şeyi tesbit etmesidir. Bu kanunlar soyut ifadelerdir yani maddî bir şekilleri ve vücutları yoktur. Bir bina gibi somut nesnelere değiller. Kuvvetler ise bu kanunların yürürlüğe girmesidir, bu durum gayb âleminden ziyade şahadet âlemine bakar. Her insan kendi fenerinin ışığı ile Bediüzzaman'ın şu ifadelerini kendine göre yorumlayabilir ve bu meyvelerden istifade edebilir.

"Evet, âlem-i süflînin mânevî destgâhları ve küllî kanunları, avâlim-i ulviyededir. Ve mahşer-i masnuat olan küre-i arzın hadsiz mahlûkatının netâic-i amelleri ve cin ve insin semerât-ı ef'alleri, yine avâlim-i ulviyede temessül eder. Hattâ, hasenat Cennetin meyveleri suretine, seyyiat ise Cehennem zakkumları şekline girdikleri, pek çok emârat ve pek çok rivâyâtın şehadetiyle ve hikmet-i kâinatın ve ism-i Hakîmin iktizasıyla beraber, Kur'ân-ı Hakîmin işârâtı gösteriyor.

Evet, zeminin yüzünde kesret o kadar intişar etmiş ve hilkat o kadar teşa'ub etmiş ki, bütün kâinatta münteşir umum masnuatın pek çok fevkinde ecnâs-ı mahlûkat ve esnaf-ı masnuat, küre-i zeminde bulunur, değişir, daima dolup boşalır. İşte şu cüz'iyat ve kesretin menbaları, madenleri, elbette küllî kanunlar ve küllî tecelliyât-ı esmâiyedir ki, o küllî kanunlar, o küllî tecellîler ve o muhitesmâların mazharları da bir derece basit ve sâfi ve herbiri bir âlemin arşı ve sakfi ve bir âlemin merkez-i tasarrufu hükmünde olan semâvâttir ki, o âlemlerin birisi de Sidretü'l-Müntehâdaki Cennetü'l-Mevâ'dır. Yerdeki tesbihat ve tahmidat, o Cennetin meyveleri suretinde—Muhbir-i Sadıkın ihbarıyla — temessül ettiği sabittir." 1

"Ve keza, esbab-ı zahiriye pek basit, mahdut, fakir, câmid, şuursuz, iradesiz ve kanunlar kısmı da itibarî, mevhum şeylerdir. Havas ve hasiyetler dahi, kudretin tecelliyâtına ve lem'alarına isim ve unvanlardır. Hem kanunlar ve nevâmis

denilen şeyler, ancak ilimle irade ve emrin envâa olan tecellîlerinin isimleridir. Evet, kanun emirdendir, nâmus iradedendir.”2

“Sabit, daim, fitrî kanunlar gibi, ruh dahi, âlem-i emirden, sıfat-ı iradeden gelmiş ve kudret ona vücud-u hissî giydirmiştir, bir seyyâle-i lâtifeyi o cevhere sadefetmiştir...”3

“Ruha bir derece müşabih ve ikisi de âlem-i emirden ve iradeden geldiklerinden masdar itibarıyla ruha bir derece muvafık, fakat yalnız vücud-u hissî olmayan nevilerde hükümran olan kavânîne dikkat edilse ve o namuslara bakılsa görünür ki, eğer o kanun-u emrî vücud-u hâricî giyseydi, o nevilerin birer ruhu olurdu. Halbuki o kanun daima bâkidir. Daima müstemir, sabittir. Hiçbir tagayyürat ve inkılâbat, o kanunların vahdetine tesir etmez, bozmaz. Meselâ, bir incir ağacı ölse, dağılsa, onun ruhu hükmünde olan kanun-u teşekkülâtı, zerre gibi bir çekirdeğinde, ölmeyerek bâki kalır.

İşte, madem en âdi ve zayıf emrî kanunlar dahi böyle bekâ ile, devam ile alâkadardır. Elbette, ruh-u insanî, değil yalnız bekâ ile, belki ebedü'l-âbâd ile alâkadar olmak lâzım gelir. “ 4

Dipnotlar:

1-sözler 790

2-Mesnevi-i Nuriye, 81

3-Sikke-i Tasdik-i Gaybı 339

4-Sözler 699